

HKSCAN

Teemme elämästä maistuvampaa

- tänään ja huomenna

Kotitalalta

01/22

6

HYVILLÄ RUTINEILLA VASIKKAMENETYKSET NOLLAAN

17 TUOTEMERKIT VIESTIVÄT NYT VASTUULLISUUTTA
25 REHUA SIOILLE TARKASTI JA TARPEEN MUKAAN
44 NELJÄLLE TILALLE VUODEN TUOTTAJA -PALKINTO

INTOHIMONA MAKU

JO VUODESTA 1913

INTOHIMO HYVÄÄN LÄHTEE

RUOHONJUURITASOLTA

Hyvän tekeminen lähtee siitä, että tietää oman jalanjälkensä. Siitä, että tietää mistä raaka-aine tulee.
Se on uusiutuvaa energiaa. Mittaamista ja kehittämistä. Asioiden katsomista uusin silmin.
Se koostuu pienistä ainesosista, jotka yhdessä muodostavat suuren vaikutuksen.
HK:lla intohimo hyvään lähtee aina ruohonjuuritasolta, suomalaisilta tiloilta.
Sitä on uusi tapamme tuottaa ruokaa.

**TUTUSTU UUTEEN
TAPAAMME
TUOTTAU RUOKAA**

RUOKATURVASTA ON PIDETTÄVÄ KIINNI

HKSCAN OTTI VUONNA 2021 tavoitteekseen saavuttaa hiilineutraalius koko ruokaketjussaan vuoden 2040 loppuun mennessä. Pyrkimykset ilmastovaikutusten pienentämiseksi perustuvat maailmanlaajuiseen Pariisiin ilmastopöytäkirjaan, jolla rajoitetaan maapallon keskilämpötilan nousua. Unohtamatta pidemmän aikavälin suunnitelmallisuutta, ilmastotavoitteiden suhteen on käytettävä maalaisjärkeä Ukrainan sodan muodostaman akuutin kriisin ja edelleen käynnissä olevan koronapandemian vuoksi.

Nykyinen ruokajärjestelmä on rakentunut pitkän ajan kuluessa. Historiassa ei ole kovinkaan kaukana aika, jolloin ruoan kulutus oli suurempaa kuin tarjonta. Kansallinen ruoantuotanto ja huoltovarmuus ovat erittäin tärkeitä asioita, joita Suomessa ei pitäisi vaarantaa. Erityisen tärkeää oman maan huoltovarmuuden ylläpitäminen on nyt, kun tuontiruuan saannin varmuudesta tai sen turvallisuudesta ei ole takeita. Suomeenkin mahdollisesti ulottuvaan ruokakriisiin pitää varautua kaikin mahdollisin tavoin ja näkökulmin.

Maatalouden ja teollisuuden kustannusten nousu alkoi jo pari vuotta sitten koronapandemian myötä. Ajankohtaan on osunut lisäksi kaksi huonoa satokautta, mikä on kohottanut merkittävästi kotieläintilojen kustannuksia. Ukrainan sodan syttyminen on kiihdyttänyt viljan ja valkuaisraaka-aineiden hintojen nousua entisestään.

Viljan hintaharppaus voi toisaalta ilahduttaa viljan viljelijöitä, mutta kotieläintiloilla koetaan sen nurja puoli. Rehujen hinnat nousevat samassa suhteessa viljan hinnan kanssa, varmasti myös soijan ja maissin hinnat. Suomen viljavarastot ovat jo valmiiksi ennätyskellisen pienet, joten tulevan sadon onnistumisella on suuri merkitys. Hinnanäkymiin vaikuttaa tietysti koko Euroopan satotaso sekä kriisin mahdollinen pitkittyminen kylvökauden yli Ukrainassa, jonka merkitys kasvintuotannolle on maailmanlaajuisesti merkittävä.

Jotta voimme Suomessa pitää yllä huoltovarmuutta, olisi kaikki viljelyskelpoiset maat nyt otettava ruoantuotannon käyttöön. Ruokaturvaindeksin mukaan Suomi on maailman neljänneksi ruokaturvallisin maa. Tästä meidän on pidettävä kiinni. Suomalaisesta ruoasta on saatava tuotantokustannuksia vastaava hinta, investoinneille kannattavuus ja tekijöille palkka. Tällä hetkellä tämä ei kotieläintuotannossa toteudu.

Hyvää kevättä ja kasvukautta toivottaen!

Veli-Matti Jäppilä
Suomen eläinhankinnasta vastaava johtaja, HKScan

**KAIKKI
VILJELYSKELPOISET
MAAT OLISI
NYT OTETTAVA
RUOANTUOTANNON
KÄYTTÖÖN.**

Koetoiminta aluillaan Yli-Simolan sikatilalla Porlammilla

HKScan, Topigs Norsvin ja Royal Agrifirm Group aloittivat siantuotannon tutkimus- ja koetoimintaa koskevan yhteistyön. Koetoimintaa koskevassa kumppanuudessa kyseiset yhtiöt yhdistävät voimansa ja uusimman tietonsa sianlihan tuotannosta ja käytännöt testataan Antti ja Anne Varjolan omistaman Yli-Simolan tilan sikalassa. Solmitun pitkäaikaisen yhteistyön tavoitteena on kehittää sianlihan tuotannon parhaita käytäntöjä tulevaisuuden tarpeisiin. Koetoiminta käynnistetään, kun toiminta Porlammilla uudessa yksikössä on normaalilla tasolla aloituksen jälkeen.

Lue lisää: www.hkscan.com/fi/uutishuone

JAETAAN #RUOKAILOA SOMESSA

Seuraa, tykkää ja jaa:

 @HKHooKoo, @Kariniemen, @Kotitalta

 @hk_fi, @kariniemenkotitila

 @HKScanFinland

 Hookoo, kariniemen, HKScan Oyj, HKScan agri

#hookoo #ainasuomalaistalihaa #lihantajat #ruokailoa
#kariniemen #kariniemenkotitila
#hkscanagrofood #ainakotimaista #ruokailoa #vastuullisuusfakta

HKSCANIN VUOSI- JA VASTUULLISUUSRAPORTTI 2021

HKScanin vuosi- ja vastuullisuusraportti kiteyttää vuoden 2021 keskeiset tapahtumat matkallamme kohti monipuolista ruokataloa ja hiilineutraalia ruokaketjua. Yhtiön kolmivuotinen Turnaround-ohjelma päättyi vuoden 2021 lopussa. Sen aikana paransimme yhtiön vertailukelpoista liiketuloista kumulatiivisesti noin 61 M€. Turnaroundia seuraa vaihe, jonka aikana yhtiön taloudellista perustaa vahvistetaan edelleen ennen strategian kokonaisvaltaista toteutusta. Vuonna 2022 painopisteemme on vahvasti ydinliiketoimintamme kilpailukyvyyn ja kannattavuuden parantamisessa.

Lue lisää: <https://www.hkscan.com/fi/sijoittajat/vuosi-ja-vastuullisuusraportti-2021/>

3	PÄÄKIRJOITUS	20	MAATALOUDEN KANNATTAVUUSKRIISI RATKAISTAAN MARKKINOILLA
4	VERKKOVINKIT	22	VUODEN TUOTTAJAT 2021 PALKITTIIN
6	MAITOTILA OTTI UUDET KEINOT KÄYTTÖÖN PELLOLLA	24	KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA Miten sonnipalkkiot muuttuvat vuonna 2022?
9	LANNOITUSSTRATEGIAT MENEVÄT UUSIKSI	25	KESKITY SIIHEN, MIHIN VOIT VAIKUTTAA
10	ENTISTÄ EHMPI KASVATTAMO PALANEEN TILALLE	26	VILJELYVARMAT LOHKOT JA KORKEA SATOTASO VIEVÄT KOHTI HIILITAVOITETTA
13	MAATILOILLA PALAA LIIAN USEIN	28	KOTIMAINEN JUOTTOREHU RAKENTAA HYVÄN KASVUN
14	NOPEA KIERTO PITÄÄ LIHASIKALAN PINNALLA	30	ILKKA UUSITALO JOHTAA LSO OSUUSKUNNAN HALLITUSTA
16	VASTUULLISUUS LINKITTYY TUOTEMERKKEIHIN	31	AJANKOHTAISTA
18	VAHVA KATTAUS TRENDIKKÄITÄ KESÄUUTUUKSIA		

10

Lähteenmäen broilertila on laajennuksen jälkeen kahden ihmisen työpaikka.

14

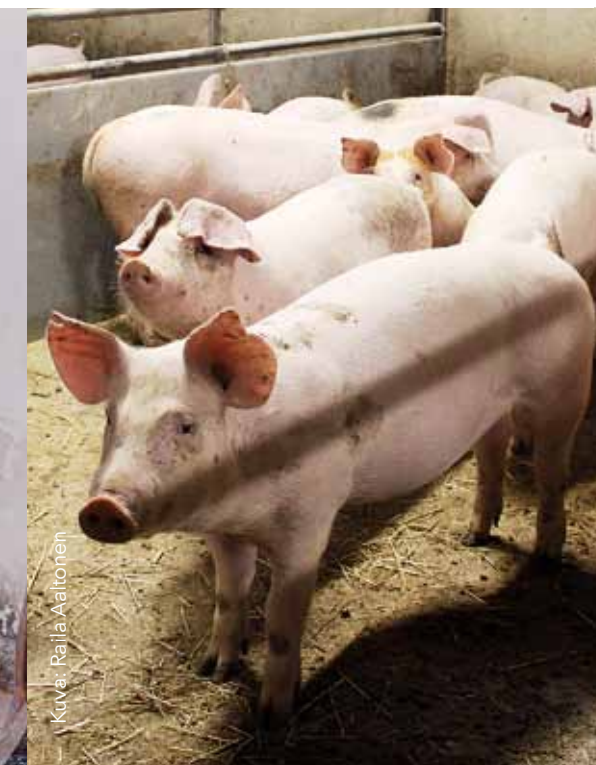
Nopea kierto sikalassa ei sulje pois hyvinvointia.

28

Susanna Uotila hoitaa ternivasikat tarkasti.

Kuva: Pauliina Puuputti

Kuva: Raila Aaltonen

Kuva: Tpekka Rousi

HKSCAN KOTITALTA:

JULKAISIJA: HKScan, PL 50, 20521 Turku, puh. 010 570 150, www.hkscanagri.fi • PÄÄTOIMITTAJA: Veli-Matti Jäppilä • TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ: Mikaela Chaigneau • TOIMITUSSIHTEERI: Raila Aaltonen • TOIMITUSKUNTA: Päivi Anttila, Heikki Aro, Ulf Jahnsson, Harri Jalli, Ulla Ketola, Marja Siltala, Olli Paakkala, Riitta Pietilä, Jarmo Seikola, Sami-Jussi Talpila, Eija Talvio, Katja Vättö • TAITTO: Päivi Liikamaa • PAINO: Edita Prima Oy • ISSN 2242-153X (painettu), ISSN 2242-1548 (verkko) • Osoitelähde: HKScan tuottajarekisteri • Osoitteenmuutokset: elainhankinta@hkscan.com • KANNEN KUVA: Roni Lehti

Myyntitulot ternivasikoista ja poistolehmistä tuovat kymmenesosan tilan liikevaihdosta, kertoo Antti Lähtenmäki. Yhtymän osakkaat keskittyvät ratkaisemaan, miten tuottaa isot rehusadot järjestyksellään panoskustannuksin uudessa tilanteessa.

MAITOTILA OTTI UUDET KEINOT KÄYTTÖÖN PELLOLLA

Iso maitotila pyrkii maksimoimaan nurmirehun määrän ja laadun. Karjanlantaa käytetään tarkasti ja ostoravinteita siellä, missä se on välttämätöntä.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: RONI LEHTI

LÄHTEENMÄEN MAATALOUSYHTYMÄN pihaan Turun kupeessa Ruskolla ajetaan pientaloalueen läpi. Tilan toiminnan tässä mittakaavassa on mahdollistanut kolmen kilometrin päässä sijaitseva lentokenttä, jonka läheisyyteen asutus ei tule leviämään.

Perinteikäs maatila on toiminut yhtymänä vuodesta 2011. Osakkaina ovat Sauli ja Soile Lähtenmäki ja kaksi heidän pojistaan, Antti ja Antero Lähtenmäki. Yhtymä työllistää kolmannenkin veljeksistä, Pentti Lähtenmäen ja yhden perheen ulkopuolisen työntekijän.

Kahdensadan lehmän karja tuottaa maitoa vuonna 2019 valmistuneessa kolmen robotin pihatossa. Samassa yhteydessä tilalle rakennettiin biokaasulaitteisto. Päätöksen taustalla oli sekä energiaomavaraisuuden että lantalogistiikan kehittäminen.

”Tutkimme jo vuonna 2015 aurinkosähköä, mutta emme silloin saaneet tarjousta. Seuraavana kesänä aloimme pohtia myös biokaasulaitoksia. Kun saimme Demecalta järjestyksellään hinta-arvion, aloimme tehdä

kustannuslaskelmia ja kävimme tutustumassa laitoksiin Pohjanmaalla”, Antti Lähtenmäki kertoo.

”Tilamme sijainti vaikutti investointipäätökseen. Biokaasun ja kuiva-aineen talteenoton jälkeen nestejäte on hajutonta, toimii

NYT TILA ON SÄHKÖN SUHTEEN OMAVARAINEN.

hyvin levityksessä ja imeytyy maahan nopeasti.”

Nyt tila on sähkön suhteen omavarainen, ja kesäaikaan sähköä jää myytäväksikin. Biokaasutuksessa syntyvällä hukkalämmöllä lämmitetään navetassa juoma- ja pesuvedet sekä lämpöpatterit.

Prosessissa syntyvän nestejätteen tyyppistä valtaosa liukenee nopeasti, minkä ansiosta sen levitysaika on joustavampi kuin hidasliukoista tyyppiä sisältävän käsittelemättömän

lietteen. Kuivajakeella kuivutetaan parret ja yli jäävä osuus levitetään pellolle, vaikka se onkin ravinteiltaan melko laihaa – kuin kukkamultaa.

LANNOITUSSTRATEGIAA HIOTAAN

Korkeatuottoisen karjan rehuntuotannossa ei parane himmailla. Nurmet lannoitetaan prosessoidulla lietteellä ympäristötukiehtojen mukaisin määrin. Keväistä kasvuun lähtöä vauhditetaan antamalla 80–100 kiloa mineraalityyppiä hehtaarille. Kymmenen kiloa annetaan myös ensimmäisen niiton jälkeen.

Starttityypin päälle levitetään prosessoitua lietettä. Kolmannelle sadolle ajetaan lietettä sen verran mitä vielä saa antaa.

Nurmesta on saatava karjalle mahdollisimman paljon valkuaista, sillä se on edullisin valkuaislähde. Tavallisesti nurmilla korjataan 10 tonnin kuiva-ainesato per hehtaari kolmella niittokerralla. Satoa otetaan neljänä vuonna.

Lannoitteiden hintarallia on seurattu silmät pyöreinä myös Lähtenmäen yhtymässä.

TILA
MTY Lähtenmäki Antero, Antti, Sauli ja Soile, Rusko

ELÄINMÄÄRÄ
200 lypsylehmää ja uudistus

KESKITUOTOS
12000 kg EKM

ELÄINMYyntI
150 ternivasikkaa/v ja poistolehmät

VÄLITYSPAINOT
Sonnit 66 kg, lehmät 67 kg

LIHAROTURISTEYTYKSIÄ
Sonnivasikat 65 %
Lehmävasikat 97 %

PELTOVILJELY
Omaa säilörehunurmea 100 ha, maissia 20 ha, härkäpapua 10 ha, laitumia 15 ha ja kesantoja 10 ha. Sopimusaloja nurmella 50 ha.

TYÖVOIMA
Osakkaat ja kaksi palkattua ympäri vuoden

Viljat lannoitetaan nestejakeella, johon lisätään ammoniumsulfaattia. Siinä muodossa typpi on edullisinta.

Kuluvalle vuodelle lannoitteet on jo ehditty ostaa, ja niiden käyttöä punnitaan nyt tarkoin, kertoo peltoviljelijästä ja ruokinnan suunnittelusta vastaava Antero Lähteenmäki.

”Heikommille lohkoille kylvetään palkkasavi-viljaseosta, joka korjataan kokoviljana tai vihantarehuna. Rypsiä säästyy, ja lannoitus onnistuu yksinomaan lietteellä. Viljat lannoitetaan nestejakeella, johon lisätään ammoniumsulfaattia. Siinä muodossa typpi on edullisinta.”

Maissisäilörehu tuo lehmien appeeseen energiaa ja lisää syöntiä. Maissi tuli kasvivalikoimaan kuutisen vuotta sitten. Avomaalle kylvettynäkin se yltyä 12–14 tonnin kuivaainesatona. Lisäksi appeeseen käytetään tuoresäilöttyä viljaa ja härkäpapua sekä tuoreleikettä.

”Kaikki muut komponentit tulevat Ruskolta, paitsi rypsirouhe ja kivennäiset. Robotilla lehmät saavat lisäksi täysrehua ja alkukaudella myös glyseroliliuosta”, Antero kertoo.

HYVÄT HOITORUTIINIT, VAHVAT VASIKAT

Maidon ohella tilalta lähtee vuosittain noin 150 ternivasikkaa kasvamaan HKScanin naukakasvattamoihin. Ja millaisia vasikoita ne

ovatkaan: liharoturisteytyksiä on ternisoneista kaksi kolmesta ja lehmävasikoista lähes kaikki. Ne painavat kahdeksan kiloa enemmän kuin HKScanin välittämät ternit keskimäärin.

Eläinaineesasioista vastaava Antti kertoo, että lehmät ovat kolmen lypsyrodun risteytyksiä: ayrshiren ja holsteinin lisäksi käytössä on montbeliard-rodun siementä. Siemennyksissä käytetään sekstatua spermaa, jotta ensikoita ei tule ylimäärin.

”Liharotusiemennyksiä on yli puolet ja tavoitteena 60–70 prosentin osuus. Liharotuna käytämme lähes yksinomaan blondia, hiehoille myös helpon poikimisindeksin limousine-sonneja.”

Montbeliard-risteytyslehmät raamikkaita ja luonteeltaan rauhallisia ja niiden rehunkäyttökyky on hyvä, Lähteenmäet kuvaavat. Teurastiliä kartuttaa poistolehmien reilusti yli 300 kilon teuraspaino. Rotutaustan monipuolisuus tuo elinvoimaa myös vasikoihin.

Vasikoiden alkuhoito on kaikille sama: ternimaitoa annetaan 3–4 litraa mahdollisimman pian syntymän jälkeen. Sitä tarjotaan aamuin illoin jo vasikan ollessa emän kanssa.

Päivän, parin iässä välitykseen lähtevät siirretään ulos igluihin ja kotiin jäävät yksilökarsinoihin vasikkalan puolelle. Perusmaitoa, johon lisätään elektrolyyttiliuosta, annetaan kahdesti päivässä viisi litraa kerrallaan. Jos maha on löysällä, hoitona on vasikkahiili, jota puserretaan suoraan suuhun.

Maidon ohella tarjoillaan vasikka-apetta, jossa komponentit ovat täysrehu, olki ja melassi. Teollinen täysrehu on räätälöity tilan omalla reseptillä ja sisältää juuri oikean määrän kivennäisiä ja vitamiineja.

Näillä rutiineilla yhtään elävänä syntyneitä vasikkaa ei viime vuonna menetetty. Eikä välitysvasikoista ole tullut ensimmäistään reklamaatiota. Vaikuttavat näytöt antoivat HKScanille aiheen palkita Lähteenmäet Vuoden nautatuottajina. Yhtymä on ensimmäinen tämän tunnustuksen saanut maitotila. ●

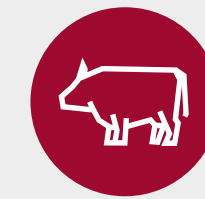
Vasikat saavat hyvän alun runsaalla maitojuotolla ja vasikka-appeella. Yhtään elävänä syntyneitä vasikkaa ei menetetty viime vuonna, kertovat HKScanin tunnustuksen saaneet Lähteenmäet.

Kuva: Oskari Virtanen

Nurmien lannoittaminen kuten aina ennenkin ei ole nyt vaihtoehto.

Teksti: Anu Ellä, ProAgria Länsi-Suomi

Lannoitusstrategiat menevät uusiksi

LANNOITUSKUSTANNUS säilörehunurmilla on ollut luokkaa 140 euroa/ha. Maaliskuun lannoitehinnoilla laskien liikutaan yli nelinkertaisissa hinnoissa ja saatavuuskin on heikentynyt. Pitäisikö siis lannoitusta vähentää, vai kohdistaa ravinteiden käyttö uudella tavalla?

Erityisesti raakavalkuainen on ravinteiden näkökulmasta oleellinen laatuksymys. Typen ja kaliumin alentaminen näkyy nopeasti rehun raakavalkuaisen määrässä, mutta toisaalta myös rikki ja moni muu ravinne liittyvät kuvioon. Biologisessa typensidonnassa on muun muassa boorin, mangaanin ja kuparin oltava tasapainossa.

Ravinteilla on paljon yhteisvaikutuksia, ja kokonaisuus näkyy säilörehun kivennäistasapainossa. Lehmien mielestä olisi mukavaa, että kaliumin, magnesiumin ja kalsiumin suhde olisi myös kunnossa.

Raakavalkuaisen tavoitetasoa kannattaa myös miettiä. Liian korkeita valkuaisia ei kannata tavoitella, toisaalta liian alhainen valkuainen siirtää kustannusongelman väkirehun puolelle.

Länsi-Suomen nurmiryhämäläiset (keskisato +10 000 kg ka/ha) listasivat maaliskuussa 2022 eri tapoja vastata tilanteeseen. Vaihtoehdot olivat suosituimmuusjärjestyksessä:

1. Lisätään lannan käyttöä nurmilla
2. Alennetaan lannoitustasoa vain heikoimmilla lohkoilla
3. Lisätään nurmipalkokasvien osuutta nurmiseoksissa
4. Jaettu lannoitus keväällä, lisätään jos olosuhteet ovat otolliset
5. Lannoitetaan nurmet silti täysillä
6. Vähennetään edelleen lannoitusta apila- ja mailasnurmillalla (joilla jo nyt monesti alempi N-taso)
7. Lannoitetaan vain parhaat lohkot, heikot jätetään lannoittamatta

Selvästi vähiten suosiota sai lannoituksen vähentäminen kaikilla nurmilohkoilla sekä se, ettei lannoiteta nurmia lainkaan. Nurmirehut on korkeillakin tuotantopanosten hinnoilla saatava tuotettua laadukkaasti ja määrän on oltava riittävä.

Sama typpimäärä on paremmin hyödynnettävissä, kun valitaan nurmiseokseen syvä juuristo ja vaalitaan maan rakennetta sekä riittävän korkeita pH-lukemia. Laadun varmistamiseksi kannattaa myös kyseenalaistaa korjuun ajoitustottumukset, sillä samalla kun kytistellään D-arvon pudotusta erityisesti kevätasadossa, alenee raakavalkuainenkin vauhdilla.

Nyt jos koskaan on fiksua ottaa korjuuaikanaäynteitä kivennäisanalyseineen ja optimoida oikea hetki kerätä seuraavan vuoden menestyksen avaimet siiloihin tai paaleihin. ●

TILA
Kivimäki, Eura

OMISTAJA
Markus Lähtenmäki

BROILERTUOTANTO
Kasvattamossa 75 000
lintupaikka, valmistunut
joulukuussa 2021

KASVITUOTANTO
Rehuviljaa noin 10 ha

Uudessa broilerkasvattamossa on 75 000 lintupaikkaa. Lähtenmäet rohkaistuivat laajentamaan tuotantoa reilusti, jotta tila tarjoaisi työpaikan molemmille puolisoille.

ENTISTÄ EHOMPI KASVATTAMO PALANEEN TILALLE

Euralaisella viljelijäparilla on takanaan melkoinen vuosi. Vaikeuksien jälkeen uusi broilerikasvattamo on ajettu ylös ja kananpojankeltaisissa vaunuissa nukkuu päiväuniaan puolivuotias Väinö-vauva.

TEKSTI: RAILA AALTONEN KUVAT: RAILA AALTONEN / PAULIINA PUPUTTI

MARKUS LÄHTEENMÄKI kouluttautui sähköalalle ja ehti tehdä töitä muualla, ennen kuin vuonna 2015 vaihtoi palkkatyön kotitilansa isännöityteen Euran Paneliassa. Hänestä tuntui luontevalta jatkaa vanhempien, Jorma ja Rauni Lähtenmäen vuonna 1989 aloittamaa broilerkasvatusta.

Viisi vuotta sitten rinnalle löytyi puoliso, Jaana Tuusjärvi-Lähtenmäki. Kaupunkilaistyttö ajoi ajokortin ja jatkoi työssäkäyntiä Porissa, mutta maatalous alkoi kiinnostaa yhä enemmän.

Tilalla oli kertaalleen tuplattu tuotanto 30 000 lintupaikkaan. Omaa peltoa oli 14 hehtaaria, ja vuokramaita lisäksi jonkin verran.

Eräänä lauantaina marraskuussa 2020 Markus ja Jaana päättivät pitää vapaan viikonlopun kaupungissa lintujen lähdettyä teurastamolle. Kuivikepohjan tyhjennystä oli määrä jatkaa taas maanantaina. Pyhäiltä vähän kotiinpaluun jälkeen isäntä näki punaisen valonkajon

heijastuvan kanalan suunnalta.

”Tulenlieskat löivät jo ilmanpoistohormeista, kun ehdin paikalle.”

KASVATTAJAKOLLEGAT TUKENA

Vakuutusyhtiö päätteli palon saaneen alkunsa sähköviasta kurottajassa, jonka Markus oli perjantaina töiden päätteeksi jättänyt halliin. Korvauspäätös tuli nopeasti, ja nopeasti Lähtenmäet alkoivat myös selvittää tuotannon käynnistämistä.

”Ensin mietimme vähän pienempää yksikköä. Pankki ja ProAgria suosittelivat isompaa kokoluokkaa, jota ei tarvitsisi heti alkaa laajentamaan. Monta ehtoota sitä pyöriteltiin, juttelin asiasta myös tuttujien broilerkasvattajien kanssa”, Markus kertoo.

He päätyivät Kariniemen 75 000 lintupaikan konseptikasvattamoon,

jossa on kaksi identtistä 2 000 neliömetrin osastoa ja keskellä tekniset tilat. Kasvattamo tilattiin avaimet

UUSI RAKENNUS
NOUSI PELLOLLE,
JOTTA SEN
YMPÄRILLE SAATIIN
TILAA TUOTANNON
VAATIMALLE
LIIKENTEELLE.

Kariniemen konseptin mukainen kahden osaston kasvattamo valmistui runsas vuosi tulipalon jälkeen. Tekniikka on osin ennestään tuttua, mutta myös opeteltavaa riittävästi. Ensimmäisen lintuerän kasvu ja teurastulokset olivat hyvät.

13

YHDESSÄ

MAATILOILLA PALAA LIIAN USEIN

Tulipalo on ylivoimaisesti tuhoisin vahinkotyyppi maataloilla. Niiden tuhoisuutta lisäävät suuret rakennuskokonaisuudet ja palokunnan pitkät etäisyydet. Suojautumisessa avainasioita ovat turvallinen ja toimiva tekniikka, palovarointinjärjestelmät sekä vahingon sattuessa oikeat alkusammutustoimet.

TEKSTI: MARKUS KÄÄRIÄINEN, LÄHITAPIOLA

käteven -toimituksena, mutta isännällekin riitti tehtäviä rakentamisen aikana.

Lähtenmäki kävi myös lomittamassa tutuilla broilertiloilla ja tutustui vastaaviin tuotantorakennuksiin. Toiset kasvattajat olivat tukena ja antoivat vinkkejä rakennushankkeen ja tuotannon käynnistymisen aikana.

Uusi rakennus nousi pellolle, jotta sen ympärille saatiin tilaa tuotannon vaatimalle liikenteelle. Tuotanto alkoi tammikuun 2022 alussa, runsas vuosi tulipalon jälkeen. Palaneen kanalan paikalle tuli hakelämpökeskus ja tilaa varattiin myös uudelle 450 tonnin viljasiiilolle. Rehuvilja on pääosin ostotavaraa lähiseudun tiloilta.

Toiselle samanlaiselle hallille on tilavarauksia, ja myös lämpökeskuksen teho on mitoitettu niin, että laajentaminen onnistuu.

ENSIMMÄINEN ERÄ JÄNNITTI

Kasvamassa on nyt toinen lintuerä, ja kasvattamon ominaisuuksissa riittävästi opeteltavaa. Aiempaan verrattuna suurin muutos on tasapaineilmanvaihdon muuttuminen alipaineella toimivaksi.

”Ilmastoinnissa on eniten opeteltavaa, ruokinta-automaattikka sen sijaan on tuttu vanhasta hallista. Kirkasta led-valaistusta jouduttiin vähän säätämään ensimmäisen erän kanssa”, Markus sanoo.

Aamukierros kasvattamossa on hänen vastuullaan. Iltakierroksen tekevää Jaanaakaan ei uusi tekniikka pelota. Yhdessä he pääsevät kanalakierrokselle, kun mummu tulee vauvaa hoitamaan.

Työtä on luonnollisesti nyt paljon enemmän sekä lintujen tarkkailussa että tauon aikana. Takana on vasta yksi tyhjennys uudessa kanalassa, ja siinä Lähtenmäet käyttivät urakoitsijaa.

”Alueella on paljon broilerkasvatusta ja kohtuuhintaisia palveluja on saatavana.”

Onnistuminen heti ensimmäisen erän kasvatuksessa antoi tuottajille uskoa sekä uuteen tekniikkaan että omaan osaamiseensa. Laatu oli kohdallaan ja tavoitteinä erä jäi vain 10 grammalla. Tuotantopanosten kallistuttua voimakkaasti osaamisen merkitys on suurempi kuin koskaan, Lähtenmäet näkevät.

”Työssä on oltava tosi tarkka, mitään ei saa haaskata ja panokset pitää ostaa järkevästi. Tuotantotulokset ratkaisevat”, sanoo Jaana. Hän opiskelee parhaillaan maatalousalan perustutkinnon eläintenhoitajalinjalla ja tekee opintoihinsa liittyen liiketoimintasuunnitelman tilan broilertuotannosta.

Vaikeuksia on koettu ja kaikesta on selvitty. Elämän suurin mullistus on syyskuussa syntynyt vauva.

”Isäksi tuleminen muutti loppuelämäni. Siihen verrattuna muu on pientä”, Markus Lähtenmäki sanoo. ●

”EN LÄHTISI TAKAISIN KAUPUNKIIN”

Porilaisen Jaana Tuusjärvi-Lähtenmäen elämänmuutos ei olisi voinut olla perusteellisempi, kun hän siirtyi asiakaspalvelutyöstä broilertilan emännäksi. Kasvissyöjä näki, miten suomalaista ruokaa tuotetaan.

”Minulla ei ollut tietoa asioista. En tiennyt, miten tarkkaan valvottua kotieläintuotanto on ja miten sitä tehdään täydellä sydämellä. Tuli olo, että todellakin voin syödä tätä lihaa ilman tunnontuskia.”

”Arvostukseni maatalousyrittäjiä kohtaan on noussut. Minulla on myös kova luotto broilertuotannon tulevaisuuteen, vaikka juuri nyt kannattavuus on heikentynyt.”

Positiivista virettä perheessä vaalitaan liikuntaharrastuksilla: Jaana käy kuntosalilla ja lenkkeilee, Markus pelaa jääkiekkoa.

LÄHITAPIOLAN vahinkotilastosta selviää, että 150:stä maatalojen suurimmasta vahingosta tulipaloja on ollut 135. Lämpökeskus tai lämminilmakuivaaja on ollut tulipalon lähde näistä vahingoista 35:ssä. Vahinko on muodostunut suureksi, jos lämpökeskus on ollut osa suurempaa rakennuskokonaisuutta ja palo-osastointi puutteellinen.

”Lämpökeskusten säännöllinen huolto on erittäin tärkeää. Hyvin huollettuna laite kestää pidempään ja vahinkojen riski vähenee. Palo-osastointi on myös kriittisen tärkeää, koska pelastuslaitoksella voi kestää puolikin tuntia saapua paikalle”, kertoo LähiTapiolan turvallisuudesta vastaava projektijohtaja, paloinsinööri Antti Määttänen.

Paloja syttyy merkittävästi myös konehalleissa, varastoissa ja korjaamoissa. Syttymissyistä yleisimpiä ovat vikaantuneet sähkölaitteet ja työkonien syttymiset. Sähkölaitteet joutuvat näissä rakennuksissa koville, kun lämpötilat vaihtelevat, tilat ovat pölyisiä ja sähköasennukset saattavat olla vanhoja. Lisäksi jyräjät voivat tehdä tuhojaan.

”Sähkölaitteita kannattaa kunnioittaa. Sulakkeiden palaminen tai laitteista kuuluva sirinä ja särinä viittaavat aina vikaantumiseen. Silloin kyse on enää siitä, syttykö laite tai asennus lopullisesti hajotessaan vai ei”, Määttänen toteaa.

Vikaantunut sähkölaite tulisi uusia ennen lopullista hajoamista. Eikä sähköjärjestelmien määräaikaistarkastuksista kannata tinkiä.

Työkoneet syttyvät turhan usein. Koneiden sähköjohdot voivat esimerkiksi kuluu, mistä aiheutuu oikosulku. Jos koneessa ei ole päävirtakytkintä, kannattaa se asentaa jälkikäteen. Nykyisin työkonisiin voidaan asentaa myös sammutinjärjestelmiä, joista on hyviä kokemuksia.

”Yöllä palamaan syttynyt työkonet tuhoaa todennäköisesti koko konesuojan, jos palovarointinjärjestelmää tai ajoneuvon sammutinjärjestelmää ei ole.”

Vaikka maataloilla on lukuisia riskejä, voi niihin myös varautua. Käytännössä tulipalot voi aina alkuvaiheessa sammuttaa alkusammuttimilla, jos sattuu olemaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan.

Tiloilla on syytä huolehtia sammuttimien tarkastamisesta ja asentaa niitä helposti saataville. Sammuttimien käyttö on helppoa, ja sitä kannattaa harjoitella etukäteen. Oikea tulipalotilanne ei ole paras paikka harjoitella.

Palon havaitseminen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa on kaikista tärkeintä. Aikaisin havaittu tulipalo sammuttaa todennäköisesti muuta-

malla sammuttimella.

”Naapureiden kanssa kannattaa pohtia, miten apua olisi saatavilla hädän hetkellä. Naapurit ehtivät palopaikalle todennäköisimmin ennen palokuntaa. Heidän kanssaan isonkin tulipalon voi saada sammumaan jauhesammuttimilla. Naapureista on korvaamaton apu myös mahdollisessa eläinten evakuoinnissa”, Määttänen pohtii. ●

Paloinsinööri Antti Määttänen LähiTapiolasta muistuttaa, että sähköjärjestelmien määräaikaistarkastuksista ei kannata tinkiä.

Porsaiden kasvu ei kyykkää siirron yhteydessä, kun ne saavat lihasikalassa alkuun samaa rehua kuin välikasvattamossa. Käytetty siilo välikasvatusrehulle oli Mattias Anomaan mielestä yksi parhaita investointeja. Heinä on sikalassa tärkeä virike.

NOPEA KIERTO PITÄÄ LIHASIKALAN PINNALLA

Tässä markkinatilanteessa kaikessa on onnistuttava nappiin, sanoo sianlihantuottaja Mattias Anomaa. Hän on panostanut erityisesti alkukasvatukseen ja vauhdittanut sikalan kiertoa.

TEKSTI JA KUVAT: RAILA AALTONEN

MATTIAS ANOMAA on isännöinyt kotitilaansa Hattulan Pelkolaa vuodesta 2018. Ensi töikseen hän järjesteli tuotannon uudelle pohjalle siirtämällä pellot luomuun ja ottamalla lihasikojen rinnalle emolehmiä. Luomuviljelyssä pelloille tarvitaan lantaa ja viljelykiertoon nurmikasveja.

”Kun katsoo, mistä eurot tulevat, siantuotannon merkitys on suuri”, Anomaa sanoo.

Hän on tyytyväinen vanhempiensa, Rita Wegeliuksen ja Veli-Matti Anomaan vuonna 2007 rakentamaan 1050 eläinpaikan sikalaan, jossa lihasikojen lisäksi kasvatetaan ensikot Tuittulan Pekonille. Sikalan työt hän tekee yhdessä äitinsä kanssa. Viljan siirtoon, hakkeen

ajoon ja muihin tukitoimintoihin käytetään ulkopuolista apua.

Kartanon vanha punatiilinavetta on muutettu sikalaksi vuonna 1999, ja siellä kasvatetaan edelleen kaksi lihasikaerää vuodessa. Kesäaikaan se pidetään tyhjänä. Ympärivuotinen käyttö vaatisi tilojen perusteellisen saneerauksen.

ALKURUOKINTA TÄYSREHULLA

Viikistä valmistunut maatalousekonomisti asetti alussa tavoitteeksi sikalan kierron nopeuttamisen. Nyt erää menee läpi vuodessa neljä.

”Suuri hyppäys kasvuissa tuli, kun aloimme antaa

porsaille alkuun samaa Hankkijan täysrehua, jota ne ovat saaneet Tuittulassa. Kymmenen päivän aikana siirrytään vähitellen vilja-tiivisteruokintaan. Näin heikoimpienkaan eläinten kasvu ei häiriinny ja kaikki saavat hyvän alun.”

Aiemmin sikoja vaivanneet lawsonia-ripulit pysyvät nyt pitkälti kurissa Progut-panimohiivatuotteella, jota lisätään rehun päälle viitenä ensimmäisenä päivänä. Kustannus on 20 euroa per osasto.

Anomaan periaate on, että rehumäärää rajoitetaan vasta kasvatuksen viimeisen kolmanneksen aikana. Ruokinta sujuu rauhallisissa tunnelmissa Spotmix-laitteiston jakaessa rehua kouruihin viidesti päivässä. Virikehiiniä jaetaan alkuun hiukan lattialle ja sen jälkeen heinähakkeihin päivittäin.

Kaksi vuotta sitten tiensä päähän tulleiden rehumyllyjen tilalle hankittiin Gruber-myllyt, joiden helppoa huollettavuutta Anomaa kiittää. Kun terät on helppo vaihtaa, jauho on aina sellaista kuin pitää.

Sioille ostetaan vakitoimittajilta ohraa, vehnää ja ruista, ja oma luomuvilja myydään muualle. Tässäkin isännän laskin tekee työtään: jos rehuviljan hinta jatkaa nousuaan, voi oman viljan syöttäminen sikalassa olla ensi syksynä kannattavampaa kuin myynti ulos.

TARKOIN LASKETUT TYÖTUNNIT

Kiertonopeus on nyt tavoitteessa. Sikalan tulosraportin mukaan ruokintapäivien keskiarvo viimeisten neljän erän kohdalla on ollut 77 ja päiväkasvu keskimäärin 1050 grammaa. Tarkan hoidon ja runsaan ruokinnan lisäksi tulosta on Anomaan mukaan vauhdittanut genetiikan ja rehujen kehittyminen.

VAJAAT KAKSI VUOTTA SITTEN HANKITUSTA PESUROBOTISTA ON TULLUT ISÄNNÄN HYVÄ YSTÄVÄ.

”Tuittulasta tulee normaalisti hyviä porsaita, mutta jos välikasvattamo ruuhkautuu, näkyy se heti porsaiden laadussa. Siksi olisi todella tärkeää, että sekä porsaat että teuraat liikkuisivat tasaisessa rytmissä, mieluiten kellon tarkkuudella.”

Lihaskaosastot tyhjennetään kolmessa vaiheessa viikon välein. Hitaimmin kasvaneet siirretään puskuri-osastoon, jolloin varsinaiset kasvatusosastot saadaan aikataulun mukaan pesuun ja huoltoon. Tyhjiillään ne ovat erien välissä vain neljä vuorokautta.

Vajaat kaksi vuotta sitten hankitusta pesurobotista on tullut isännän hyvä ystävä.

”Pesurobotin ansiosta ikävää työtä jäi paljon pois. Se pesee osaston niin hyvin, että luovuin manuaalisesta viimeistelystä kokonaan. Samalla takaisinmaksuaika lyheni selvästi alle viiteen vuoteen.”

Tarkoin sikalan työtunteja seuraava Anomaa sanoo, että kiertonopeuden nosto ei ole Pelkolassa tuonut lisää työtä. Lyhyempi kasvatusaika jopa säästää sitä, kun harvennuksia tarvitaan vähemmän.

”Vähemmän siirtelyä, vähemmän hännänpurentaa ja parempi terveys.

Rehuhyötysuhde paranee ja teurashylkäysten määrä vähenee. Pesujen väli lyhenee, jolloin lietteen kanssa on vähemmän ongelmia”, hän summaa kokemuksensa.

Isännyytensä alussa Anomaa ehti kokea pari kohdallaisen hyvää vuotta siantuotannossa, mutta nyt alan kannattavuus kyntää syvällä. Silti sikalaan meno tuntuu hänestä edelleen mielekkäältä.

”Nyt pyrin varmistamaan, että eläimet voivat mahdollisimman hyvin, jotta työn määrä ei karkaa käsistä. Tehokkuuslisä ja oman sikalan kapasiteetti kannattaa hyödyntää tässä tilanteessa tarkkaan.” ●

TILA
Pelkolan kartano, Hattula

KOTIELÄINTUOTANTO
4 500 kpl lihasikojä ja 500 ensikkoa vuodessa. 95 emolehmää, vieroitettut vasikat myydään syksyllä välitykseen Lihasalassa 1 250 sikapaikkaa, joista 200 ensikoille

PELTOVILJELY
Luomuviljelykierrossa 260 ha, josta puolet syysviljoilla ja härkäpavulla. Kokonaisviljelyala 340 ha

TYÖVOIMA
Eläinten hoidossa 3 henkeä, kasvinviljelyssä 3 ja kesäharjoittelija
Osakkaana Tuittulan Pekoni Oy:ssä

Ruoan pitää maistua hyvältä. HK ja Kariniemen -brändien lupaus on, että ruoan syöminen myös tuntuu hyvältä, kun tuotanto on kaikilta osin vastuullista.

VASTUULLISUUS LINKITTYY TUOTEMERKKEIHIN

HKScanin Agrofood Ecosystem®-työstä tuli tärkeä osa tuotemerkkiemme markkinointiviestintää. Uudistuvat pakkaukset ja lisätty todellisuus auttavat viemään viestiä kuluttajille.

TEKSTI: MIKKO JÄRVINEN, MARKKINOINTIJOHTAJA, HKSCAN SUOMI

VASTUULLISUUS VAIKUTTAA yhä voimakkaammin niin asiakkaidemme kuin loppukuluttajienkin ostopäätöksiin. Tärkeitä osa-alueita ovat mm. ruokahävikin vähentäminen, ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentäminen sekä eläinten hyvinvointi.

Vuoden 2021 aikana päivitimme HK ja Kariniemen -tuotemerkkien suunnitelmat ja tavan linkittää vastuullisuus niiden markkinointiviestintään. Vastuullisuustyömme kehitysaskleet on noteerattu myös asiakasyhteistyössä ja tällä saralla on käynnistynyt monia yhteistyöfoorummeita ja -projekteja.

HK on myös systemaattisesti lähtenyt omimaan kuluttajalle tärkeintä ruuan valintakriteeriä, makua, mitä kuvastaa sloganimme Intohimona Maku. Hyvä maku on myös sitä, että tuotteen syöminen tuntuu hyvältä, eli vastuullisuusasiat tuotteen taustalla ovat kunnossa.

Tämä luo pohjan liittämään HK-tuotemerkin markkinointiviestintään Agrofood Ecosystem® -työmme avainalueita vastuullisuusmielikuvaa vahvistamaan. Kutsumme siis yleisesti kuluttajat tutustumaan uuteen tapaamme tuottaa ruokaa:

HK:lla hyvän tekeminen lähtee siitä, että tietää oman jalanjälkensä. Siitä, että tietää, mistä raaka-aine tulee. Se on uusiutuvaa energiaa. Mittaamista ja kehittämistä. Asioiden katsomista uusin silmin. Se koostuu pienistä ainesosista, jotka yhdessä muodostavat suuren vaikutuksen. HK:lla intohimo hyvään lähtee

aina ruohonjuuritasolta – suomalaisilta tiloilta. Sitä on vastuullinen tapamme tuottaa ruokaa. HK intohimona maku. Tutustu uuteen tapaamme tuottaa ruokaa: hk.fi.

Uusi vastuullisuusviestintämme näkyy TV-mainontana, sosiaalisessa mediassa ja uudistuvassa pakkausilmeessä.

KARINIEMEN - HYVÄ SYNTYY HYVÄSTÄ

Kariniemen kohdalla vastuullisuus on ollut tiivis osa tuotemerkkiä jo pitkään. Vuoden 2021 aikana varmistimme, että olemme oikealla polulla. Kuluttajatutkimuksessa selvisi, että allekirjoituksemme Hyvä Syntyy Hyvästä ja siihen liittyvä Ilmastoresepti sopivat kuluttajien mielestä erinomaisesti Kariniemen tuotemerkkiin.

Vuosi 2022 aloitettiin vahvalla Kariniemen Ilmastoresepti TV-mainonnalla ja sanomalehtien Pieni jälki, iso maku -kampanjalla. Uutena vastuullisuutta ja ketjun läpinäkyvyyttä todentavana elementtinä lanseerattiin mm. Pokemon Go -pelistä tutulla lisätyn todellisuuden tekniikalla (AR) toteutettu Kariniemen Virtuaalitala.

Virtuaalitalalla pääsee kurkistamaan tiloilla tehtävään työhön, kertomaan mielipiteitä sekä vaikuttamaan vastuullisuustyön painopisteisiin. Virtuaalitala toimii älypuhelimella tai padilla osoitteessa ar.kariniemen.fi. ●

Vahva kattaus trendikkäitä kesäutuuksia

HKScanilla on valmistauduttu huolella tulevaan grillikesään. Tuomme kaappoihin paljon huippu-utuuksia niin grillattaviin tuotteisiin kuin helppoon kesäruokailuun.

- HK Grillilihan uutuusista merkittävimpiä ovat **HK Viljaporsaan Tuoremaustetut Teriyaki** -vartaat ja **HK Viljaporsaan Tuoremaustetut Thai BBQ** -vartaat. Tee se itse -varrasettiin kuuluu ohuet lihalastut, vartaat omassa lokerossaan ja tuoreista makukomponenteista rakennettu maustekastike pussissa. Makutrendeihin perustuvat tuoremaustekastikkeet tuovat aasian katugrillauksen klassiset maut kotigrilleihin. Niitä voi käyttää marinoinnin lisäksi glaseeraukseen grillauksen aikana ja dippaamiseen syödessä.

- HK Maakarit -artesaanimakkaroitten sarja vahvistuu mielenkiintoisilla uutuuksilla. **HK Maakarit® Chef's Special Herlevin Hot Tabasco** on keittiömestari Akseli Herlevin kehittämä, koukuttavan tulinen makkara. **HK Maakarit® Transylvanian Valentanon** huumaavassa valkosipulikimarassa maistuu valkosipuli niin sellaisenaan kuin fermentoituna ja paahdettunakin versiona. Cheddarjuuston samettinen pehmeys varmistaa makujen hurman. **HK Maakarit® Raakamakkara Rivieran Raoul** on valmistettu tuoreesta, suomalaisilla kotitiloilla ilman antibiootteja kasvatetusta Rypsiorsas®-lihasta. Hienosnutun tryffelinmaku hyväilee lempeästi makuhermoja.

- Jaettavat grillilihat ja erikoisleikkuut kasvatavat suosiotaan. Viime kesän suosikin, kasslerlankun rinnalle tuomme **HK Viljaporsaan Spicy BBQ ulkofileelankun**. Erikoisleikkuihin tuomme Etelä-Amerikan grillisuosikki **Picanhan** sekä nautan että viljaporsaan lihasta. Picanhat tarjoavat hieman voimakkaampaa lihan makua grillaajalle. Käyttö on helppoa, sillä tuotteet on veitsimureutettu ja viimeistelty rasvattomiksi.

- Kariniemen grillimakkarasarjan täydennys on Kariniemen Kananpojan **Savujuusto grillimakkara**. Suomalainen savujuusto ja kanaliemi antavat makkarakalle täyteläisen maun. Pakkauksessa on neljä makkaraa. Kananpojan suosio grillattavana jatkaa kasvuaan. Kariniemen uutuuspaletin keskiössä on vahvan Minuuttipihvi-sarjan tuotemaustetut uutuudet Kariniemen Kananpojan **Minuuttipihvi® Hunaja-Inkivääri** ja **Minuuttipihvi® Karibian Jerk**. Minuuttipihvien tuoremausteet tehdään käsityönä aidoista raaka-aineista. Vaihtelua grillaukseen tuovat Kariniemen Kananpojan **Fileeperhoset**. Ne on helppo täyttää maukkaaksi taskuksi kasviksilla tai tuorejuustolla oman mieltymyksen mukaan.

- Varrastrendiin vastaa Kariniemen Kananpojan **Varras-palat fileestä Grillattu sitruuna**. Valmiista fileepaloista on helppo koota pieniä vartaita lisäämällä kasviksia, hedelmiä tai grillijuustoa oman maun mukaan. Mehevien paistileikkeiden sarja kasvaa **Hedelmäinen Guajillo-chili** -variantilla. Suuremmalle porukalle sopii Kariniemen Kananpojan **Grillicombo Ribs Yakitori & Pikkupihvi Hickory Brown Sugar** n. 1,1 kg. Tuotteessa on omassa lokeroissaan pieniä paistipihvejä ja luullisia ribs-paloja kanan reisiosasta.

VIA-TUOTEMERKIN uutuuskonsepti on fresh bowl -tuoreateriat. Kerroksittain pakatun aterian pohjana oleva riisi tai nuudeli ja proteiinikomponentti lämmitetään, ja annos viimeistellään päällä olevan lokerikon tuoreilla kasviksilla ja maustekastikkeella. Tuotteet ovat Via Fresh Bowl Tofu & Rice 315g, Via Fresh Bowl Chicken & Spicy Noodle 315g, Via Fresh Bowl Prawn & Rice 330g.

KEITTIÖMESTARI Kape Aihisen kanssa aloitettu sandwich-ilmio saa kesällä jatkoa uusista panineista: HK Helsingin Kauppiaiden Leipäbaari Kebab-panini 200g ja HK Helsingin Kauppiaiden Leipäbaari Mozzarella-panini 200g. Myös leikkeleisiin tulee muutama uusi tuote.

KESÄN VÄLIPALA- ja on the go -syömisen trendiin vastaa Kariniemen KanaSet-annospurkit. Sarjan tuotteet ovat Kariniemen KanaSet® fileepalat & karamellikastike & paahdettu sipuli 175g, Kariniemen KanaSet® pikkupullat & BBQ-kastike & seesaminsienet 180 g sekä Kariniemen KanaSet® kana-kasvispullat & Sweet Chili -dippi 190 g. Tuote on helppo lämmittää pakkauksessaan ja syödä mukana tulevalla pienellä puuhaarukalla, tai nauttia kylmänä. Tuotteiden kanteen on pakattu maustekastike ja rapea lisuke tai dippi.

JARI LEIJA
Suomen liiketoiminta-
yksiköstä vastaava johtaja
HKScan Oyj

Maatalouden kannattavuuskriisi ratkaistaan markkinoilla

Vuosi 2022 on tähän mennessä ollut hyvin poikkeuksellinen. Maailmanlaajuisesti jatkuva koronapandemia sekä Ukrainan sota vaikuttavat toimintaamme niin sopimustiloillamme kuin HKScanissa. Lihantuotanto suomalaisilla mautiloilla on vakavassa kannattavuuskriisissä.

EPÄVAKAA GEOPOLIITTINEN tilanne on johtanut nopeaan ja kiihtyvään kustannusinflaatioon, johon kuuluu tuotantopanosten ja energian hintojen ennakkokemattoman nopea ja voimakas nousu. Tämä nostaa kustannuksia myös elintarviketeollisuudessa. Kannamme suurta huolta lihantuotannon jatkuvuudesta ennen kaikkea sopimustilojemme, mutta myös yhtiön suomalaisen liharaaka-aineen saatavuuden kannalta.

Olemme vahvasti sitoutuneet myyntihintojen nostamiseen, joka on välttämätöntä suomalaisen liharaaka-aineen tuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi. Teemme HKScanissa hartiavoimin töitä tämän eteen luodaksemme sitä kautta edellytykset tuottajahintojen välttämättömälle nostamiselle. Neuvottelut asiakkaidemme kanssa ovat meneillään. Myyntihintojen nousun on jatkuttava myös tulevien kuukausien aikana, sillä kustannusten nousu edelleen loppuvuoden aikana on todennäköistä.

KASVIKILLA LISÄARVOA KOTIMAISALLE LIHALLE

Poikkeusoloista huolimatta etenemme askel askeleelta kohti tulevaisuuteen tähtäävää ruokatalostrategiaamme, jonka avulla luomme jatkuvuutta myös lihatuotteiden kannattavammalle myynnille. Olemme perustaneet Vihannes-Laitilan kanssa yhteisyrityksen kehittämään

kasvipohjaisia tuotteita. Tavoitteemme on kasvattaa markkinaa nostamalla tuoreiden kasvisten jalostusastetta. Mielenkiintoisten uusien tuoreiden lisäarvotuotteiden avulla kasvisten lisäämisestä ruokavaliioon tulee entistä helpompaa ja maistuvampaa. Kotimainen raaka-ainepohja tulee näihin tuotteisiin Vihannes-Laitilan sopimustuottajien kasvattamista kasviksista.

KASVIKSET VAHVISTAVAT MYÖS LIHATUOTTEIDEN MYYNTIÄ JA ASEMAA MARKKINASSA.

Kuluttaja- ja asiakaspinnan murros edellyttää meiltä yhtiönä nykyistä laajempaa tuoteistoa. Käynnistyvä yhteistyö tarjoaa erinomaisen pohjan luoda lisäarvoa kasvistuotteille, kehittää valikoimaa ja edistää kasvua. Tuoreet, luotettavista raaka-aineista valmistetut kasvistuotteet täydentävät HKScanin tuotevalikoimaa, joka koostuu monipuolisista lihatuotteista, välipaloista ja aterioista. Liha ja lihatuotteet ovat edelleen toimintamme keskiössä. Uudet raaka-aineet, kuten kasvikset, vahvistavat myös lihatuotteiden myyntiä ja asemaa markkinassa.

OLEMME TÄRKEÄ OSA SUOMALAISTA HUOLTOVARMUUTTA

Poikkeuksellisina aikoina ihmisten perustarpeiden – ruoan ja turvallisuuden – arvostus on noussut aivan uudelle tasolle. Paikallisen elintarviketuotannon merkitys yhteiskunnassa korostuu erityisesti epävakaa geopoliittisessa tilanteessa. Suomalaisen liharaaka-aineen

Kuvat: HKScan

Lähellä tuotettu ja puhdas ruoka luo turvallisuutta. Sopimustuottajiensa avulla HKScan kantaa osaltaan vastuuta huoltovarmuudesta ja ruokaturvasta.

tuotannon jatkuvuuden turvaaminen on välttämätöntä myös tästä näkökulmasta katsottuna.

HKScan on toiminut aktiivisena yritysjäsenenä Suomen huoltovarmuusorganisaation elintarviketoolissa jo useita vuosia ja HKScan on määritelty Suomessa huoltovarmuuden kannalta kriittiseksi yritykseksi, koska yhtiöllä on suuri tuotantovolyyymi ja se on lihalan pitkässä arvoketjussa merkittävä toimija. Huoltovarmuuden ja ruokaturvan ylläpitäminen ovat olennainen osa HKScanin vastuullisuustoimia.

VASTUULLISUUS NÄKYVÄ MYÖS TUOTEMERKKIEN KAUTTA

Vastuullisuus vaikuttaa yhä voimakkaammin niin asiakkaidemme kuin kuluttajienkin ostopäätöksiin. Vuoden 2021 aikana päivitimme HK ja Kariniemen -tuotemerkkien strategiat ja tavan kertoa vastuullisuustyöstä tuotemerkkien takana. Toteutus alkoi alkuvuodesta.

Agrofood Ecosystem®-työ, jossa vastuullisuus rakennetaan keskeiseksi osaksi yhtiön sopimustuotantoa, näkyy nyt myös tuotemerkkiemme kautta yhdessä ruoan tärkeimmän valintakriteerin – maun – ohella. Hyvä makuhan on myös sitä, että tuotteen syöminen tuntuu hyvältä itse kunkin omassatunnossa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että tuotteen taustalla olevien vastuullisuusasioiden pitää olla kunnossa. HK-merkin ”Intohimona maku” ja Kariniemen-tuotemerkkin ”Hyvä syntyy hyvästä” sloganit kertovat brändien vahvasta sitoutumisesta vastuulliseen tapaan toimia ja sen edistämiseen.

Lähellä tuotettu ja puhdas ruoka luo meille kaikille turvallisuutta. Paikallisen ruoantuotannon ja ruoan saatavuuden turvaaminen on sekä kuluttajien että koko yhteiskunnan edun mukaista.

Haluan kiittää teitä hyvät sopimustuottajamme hyvästä yhteistyöstä ja jaksamisesta hyvin poikkeuksellisessa toimintaympäristössä. ●

VUODEN TUOTTAJAT 2021 PALKITTIIN

HKScanin tuottajista valittiin jälleen palkittavaksi yksi sika-, nauta- ja broilerituottaja sekä vastuullisuussankari. HKScan on palkinnut Vuoden tuottajia vuodesta 2013 alkaen. Eläinhankinnan ja tuottajapalveluiden valintaraadin mukaan valinnassa painotettiin eläinten hyvinvointia, vastuullisuutta, tuotannon hyvää laatua sekä motivaatiota tilan kehittämiseen.

TEKSTI: MIKAELA CHAIGNEAU

Kuva: Roni Lehti

VUODEN SIKATUOTTAJINA palkittiin loimaalaiset Elisa ja Matti Rantala, joilla on 800 välikasvatus- ja 1300 lihasikapaikkaa kolmella tilalla. Keskeisinä valintaperusteina olivat eläinten hyvä hoito ja olosuhteet. Myös häntäseurannassa Rantaloiden siat erottuvat edukseen. Virikkeinä niillä on purua, sanomalehtiä, kiinteitä leluja ja palloja.

”Hyvinvoiva possu tuottaa paremmin. Rantalat tarkkailevat huolellisesti sikojen vointia, olosuhteita ja ruokintaa ja reagoivat välittömästi, jos huomaavat korjattavaa”, kertoo sian hankinta- ja kehityspäällikkö Olli Paakkala. Tämän lisäksi tunnustusta haluttiin antaa pariskunnan onnistumiselle yhteisessä tavoitteessaan jatkuvasti kehittää toimintaansa vuosien saatossa. ”Rantalat ovat tehneet hyvää työtä yhteistuumin ja koko perheen voimin”, tarkentaa Olli.

VUODEN BROILERITUOTTAJANA palkittiin Jorma Juusela Eurasta. Broilereita tilalla on 45 000. Juusela saa erityistä kiitosta joustavuudestaan. Hän on valmis nopeisiin muutoksiin, milloin vain niitä tarvitaan. Lisäksi Jorma on vastaanottavainen neuvonnalle, yhteistyö sujuu hyvin ja kehittävässä hengessä.

Tulokset ovatkin parantuneet aiemmasta: hyvä tekemisen laatu ja lintujen hyvinvointi sekä tasaisen hyvät toimitusvarmuus.

”Jorma on myös aina valmis uusiin kokeiluihin ja testeihin. Hänen kanssaan on testattu TIKUT, hiturit ja paljon muuta”, kiittää Jarmo Seikola, joka vastaa broilerin hankinnasta ja kehityksestä.

Kuva: Pauliina Puputti

VUODEN VASTUULLISUUSSANKARI -palkinto luovutettiin Kiiskin tila Oy:lle, jossa Mikko Kiiski kasvattelee kananpoikia neljännessä polvessa. Tila on osallistunut merkittäväällä panoksella Agrofood Ecosystem® -työhön monella tasolla.

Kiiskin tilalla uusiutuvalla energialla on suuri merkitys. Hakkeen lisäksi käytössä on Suomen ensimmäinen pyörivä aurinkovoimala. Laitos seuraa aurinkoa päivän kierron mukaan, jolloin sähkön tuotanto nousee merkittävästi perinteisiin aurinkokennoihin verrattuna. Viime vuonna tehdyn investoinnin jälkeen tilan sähköstä vähän alle kolmasosa tulee aurinkoenergiasta.

”Kiiskin tila on ollut mukana kehittämässä eläinten hyvinvoinnin seuraamista ja kehitystä tekoälyn avulla. Tilan arkea on päässyt seuraamaan avoimesti Kotitilan Elämää -blogisarjan kautta”, kertoo alkutuotannon strateginen johtaja Ulf Jahnsson. ”Kameroiden avulla on pystytty mallintamaan ja tarkkailemaan kananpoikien käyttäytymistä, joka taas kertoo meille eläinten hyvinvoinnista.”

”Tilan tekemisissä korostuu vastuullisuus, mitataanpa sitä lintujen hyvinvoinnilla tai ilmasto- ja ympäristöasioilla”, lisää hankinta- ja kehityspäällikkö Jarmo Seikola.

Kuva: Roni Lehti

VUODEN NAUTATUOTTAJANA palkittiin Lähteenmäen maatalousyhtymä Ruskolta. Ison maitotilan osakkaat Sauli ja Soile Lähteenmäki sekä heidän pojistaan Antti ja Antero Lähteenmäki pyrkivät maksimoimaan nurmirehun määrän ja laadun. Karjanlantaa käytetään tarkasti ja ostoravinteita siellä, missä se on välttämätöntä.

Tilalle on rakennettu biokaasulaitteisto lantalogistiikan ja energiaomavaraisuuden kehittämistä varten, ja tila on sähkön suhteen omavarainen. Sadot ja maitotuotos ovat kohdillaan ja lisäksi välitykseen tulee vuosittain noin 150 terniä. ”Liharoturisteytyksiä on ternisonneista kaksi kolmesta ja lehmävasikoista lähes kaikki. Ne painavat kahdeksan kiloa enemmän kuin HKScanin välittämät ternit keskimäärin”, kehuu naudan hankinta- ja kehityspäällikkö Sami-Jussi Talpila.

Rotutaustan monipuolisuus ja erinomaiset hoitorutiinit näkyvät vasikoiden elinvoimassa. Viime vuonna tila ei menettänyt elävänä syntyneistä yhtäkään, eikä välitysvasikoista ole tullut koskaan reklamaatiota. ”Voiko vaikuttavampia näyttöjä vaatia? Lisäksi halusimme tänä vuonna palkita ensimmäistä kertaa maitotilan, koska myös maidontuottajat ovat arvokas osa ketjuamme”, Sami-Jussi täydentää.

Kuva: HKScan

ONNEA KAIKILLE PALKITUILLE!

Tässä maailman myllerryksessä, pandemiatilanteessa ja maatalouden kriisitilanteessa näimme parhaaksi toimittava palkinnon suoraan tuottajille hankintapäälliköiden ja LSO Osuuskunnan edustajan voimin. Lisää Vuoden tuottajista voit lukea blogistamme!

SAMI-JUSSI TALPILA
Naudan hankinta- ja
kehityspäällikkö
HKScan

Q&A

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

MITEN SONNIPALKKIOT MUUTTUVAT VUONNA 2022?

Tänä vuonna EU:n sonnipalkkiota maksetaan vain yhdelle omistajalle. Virhe eläinrekisterissä voi viedä eläimeltä koko tuen.

ELÄINPALKKIO MAKSETAAN tukivuonna eläimen viimeiselle haltijalle. Sonneilla edellytyksenä on lisäksi kuukauden tilallapitoajan täytyminen.

Ruokintapäivien laskenta sonneilla alkoi 1.4. ja päättyi 31.12. Lyhyemmästä laskentajaksoista johtuen ruokintapäivää kohden laskennallinen palkkio nousee AB-alueilla arviolta noin 2 euroon ja C-alueilla reiluun 50 senttiin. Lopulliset summat varmistuvat tukivuoden 2022 päätyttyä.

Tasaisella kierrolla maitorotuisia vasikoita kasvatettaessa laskentajakson merkitys tasoittuu ajan mittaan. Vuoden 2022 tukimalli tuskin jatkuu vuonna 2023, joten osalle tiloista tämä yhden vuoden tukimalli aiheuttaa isoja menetyksiä: kaikki tammikuun 2022 alussa yli 16 kuukauden ikäiset sonnit lopettivat palkkion kerryttämisen vuoden 2021 lopussa. Jos tilalla oli tämän ikäisten eläinten osuus iso, palkkiota jää paljon saamatta vuoteen 2021 verrattuna.

MIKÄ MUUTTUU ROTUKARJAVASIKOILLA?

Tämän vuoden palkkiomallilla on vaikutusta etenkin rotukarjan sonnivasikoiden välitykseen. Sonni tulee palkkiokelpoiseksi, kun se täyttää kuusi kuukautta. Teinivasikoihin palkkiomalli ei vaikuta, sillä ne välitetään tätä nuorempina.

Rotukarjivasikoiden välitysikä oli viime vuonna keskimääräin 210 päivää. Loka-joulukuussa 2021 välitimme lähes 1 300 yli 220 päivän ikäistä vasikkaa ja näistä noin neljännes

oli yli 240 päivän ikäisiä. Vanhassa mallissa vasikan myyjät saivat palkkiota kuuden kuukauden iän jälkeen kertyneille ruokintapäiville. Tänä vuonna välityksen siirto myöhempään ajankohtaan ei tuo enää lisäkorvausta myyjälle.

Palkkionmaksumallin muutosten vuoksi pyrimme nyt aikaistamaan vasikoiden välitystä. Marraskuun jälkeen välitetty vasikka ei kerrytä loppukasvattajalle ruokintapäiviä joulukuussa, sillä sen osalta vaadittu kuukauden tilallapitoaika ei ehdi täytyä vuoden 2022 aikana.

ENTÄ JOS ELÄINREKISTERISSÄ ON VIRHE?

Virheet eläinrekisterissä tekevät eläimen tukikelvottomaksi. Tyypillisiä virheitä ovat eläimen rekisteröinti myöhässä tai poisto rekisteristä

PAHIMMILLAAN PÄIVÄN MYÖHÄSTYMINEN AIHEUTTAA ELÄIMELLE YLI 500 EURON TUKIMENETYKSEN.

myöhässä. Pahimmillaan päivän myöhästymisen aiheuttaa eläimelle yli 500 euron tukimenetyksen. Yksi virhe eläimen elinkaaren aikana riittää.

Sääntö on julma ja vaatii ketjultamme todella paljon tarkkuutta rekisteri-ilmoituksissa. Tuottajan käsikirjaan on lisätty eläimen oston ja myynnin osalta vastuulausekkeet. Näihin on viittaukset osto- ja kasvatussopimuksissa. ●

25

KOLUMNI

KESKITY SIIHEN, MIHIN VOIT VAIKUTTAA

AJAT OVAT VAIKEAT maailmassa ja sikamarkkinoilla. Ukrainan sota on tragedia Ukrainan kansalle ja se vaikuttaa laajasti myös muuhun maailmaan. Raaka-aineiden hintojen räjähdysmäinen nousu osuu voimakkaasti elintarvike- ja rehuketjuun. Ennalta arvaamattomien markkinoiden vuoksi ruokaketjun luotettavuudesta on tullut kuuma puheenaihe.

Yksittäinen siantuottaja ei voi juurikaan vaikuttaa markkinoihin. Johonkin hän voi kuitenkin vaikuttaa, ja se on sikojen käyttämän rehun määrä. Raaka-ainemarkkinoiden nykytilanteessa on järkevää katsoa ensinnäkin rehua säästäviä toimenpiteitä ja toiseksi rehun käytön tehokkuutta.

Tehokkuudella tarkoitetaan rehumäärää porsasta, emakkoa ja lihasikaa kohden ja sillä saavutettuun tuotantoon. Lihasikojen osalta tarkastellaan rehuhyötysuhdetta eli rehukilolla aikaansaatua elopainon nousua. Emakoiden ja porsaiden kohdalla seurataan rehuhyötysuhteen sijaan sitä, paljonko emakko- ja porsasrehua on kulunut yhtä toimitettua porsasta kohti.

Käytetyn rehun määrä emakkoa kohti vuodessa riippuu paljon emakoiden kunnan kehityksestä niiden tuottavan iän aikana. Liian laihat emakot tuottavat vähemmän porsaita, lihavat taas käyttävät liikaa rehua ylläpitoon. Emakko on tehokas, kun sen painonkehitys vastaa Topigs Norsvinin ohjekäyriä.

Kolme tärkeintä asiaa ovat eläimen paino ensimmäisessä siemennyksessä (160 kg), ruokinta kunnan mukaan tiineyden aikana ja liian suuren painonpudotuksen estäminen imetysaikana.

Porsaiden rehun käyttöön

voidaan vaikuttaa varmistamalla, että vieroitat hyvän porsaan ja sen jälkeen varmistat sen nopean kasvun hyvällä huolenpidolla. Mielestäni hyvä porsas painaa 28 päivän iässä 7,5 kiloa ja syö ennen vieroitusta yli 400 grammaa kuivarehua päivässä.

Porsaiden houkuttelu juomaan ja syömään ensimmäisen viikon aikana vieroituksen jälkeen voi parantaa niiden päiväkasvua jopa 10 prosentilla. Mitä nopeammin porsaat kasvavat, sitä vähemmän rehua ne tarvitsevat ylläpitoon.

Lihasioilla hyvä keino pitää rehunkäyttö hallinnassa on rajoittaa ruokintaa 80 elopainokilosta eteenpäin. Päiväannoksessa saa olla enintään 31-32 MJ NE ja kaukalot tulee syödä tyhjiksi 30 minuutissa. Koska rehuhyötysuhde heikkenee teuraspainon noustessa, sikoja ei pidä kasvattaa liian painaviksi. Tämä koskee erityisesti nopeasti kasvavia leikkoja, joiden lihakuus on usein alhainen. Suosittelemme toimittamaan nopeasti kasvavat leikot 85-90 kilon teuraspainossa. Yli 95 kilon sikoja tulisi olla mahdollisimman vähän.

Rehun haaskaantumista tulisi estää säätämällä ruokintalaitteet oikein, torjumalla tuhoeläimet tarpeen mukaan ja optimoimalla rehun sulavuus. Viljojen oikeasta jauhatuskarkeudesta on pidettävä huolta, ja siksi myllyn säännöllinen tarkastaminen on nyt entistä tärkeämpää.

Keskittymällä siihen, mitä voit hallita, tuotat sikoja mahdollisimman tehokkaasti arvaamattomissakin markkinatilanteissa.

Jan Vugts
Vanhempi neuvoja

Viljelyvarmat lohkot ja korkea satotaso vievät kohti hiilitavoitetta

Alkutuotannon kannalta keskeisten kauppasuhteiden jäätyminen on kiihdyttänyt tuotantopanosten rajua hinnannousua. Tulevan satokauden onnistuminen edellyttää monella tilalla jopa poikkeuksellisia valintoja. Niillä voidaan usein edistää myös alkutuotannon ympäristötavoitteita.

TEKSTI: HEIKKI ARO

SYYSKYLVOISTEN KASVIEN tilanne varsin hankalan talven jälkeen on vielä osittain epäselvä. Syysvilja on ympäristötavoitteiden osalta tärkeässä roolissa, sillä hyvä kasvusto sitoo ilman hiilidioksidia myöhään syksyllä ja jo aikaisin keväällä. Kasvipeitteisyys vähentää myös maaperän kasvihuonekaasupäästöjä.

Monivuotisen nurmen merkitys maaperän hiilivarastolle on jatkuvan tutkimuksen kohteena. Syväjuurisia kasveja sisältävät nurmiseokset voivat edistää maan hiilivaraston pysyvyyttä ja jopa vähentää maahengitystä. Hyvä kasvusto ja korjuun optimaalinen ajoitus ovat HKScanin kammioimittauksen mukaan paras tae myös tehokkaalle hiilensidonnalle.

ALKUTUOTANNON ROOLI TÄRKEÄ

Agrofood Ecosystem -työ on olennainen osa HKScanin Zero Carbon 2040 -tavoitetta. Olemme jo useamman vuoden ajan käyttäneet yhdenmukaista tapaa laskea hiilijalanjälki HKScanin lihantuotannossa ja eri tuotantomuotoja edustavilla pilottitiloilla. Näin voimme välttää epäselvyyksiä ja parhaiten ymmärtää ne tekijät, jotka vaikuttavat eniten hiilijalanjäljen syntyyn.

Samalla voimme yhdessä tilojen kanssa luoda suosituksia toimintatavoista, joiden avulla tuotantoa voidaan tehokkaimmin ja taloudellisesti järkevästi kehittää ympäristömyönteiseen suuntaan. Nämä suositukset tarjoamme kaikkien HKScanin sopimustuottajien hyödynnettäviksi myös uusien digitaalisten työkalujen avulla.

HKScan jatkaa maaperän CO₂-päästöjen ja yhteyttävän kasvuston sitoman hiilidioksidin mittaamista kammioimittauksilla. Menetelmä on kehitetty kahden

edellisen kasvukauden aikana ja se antaa luotettavan kuvan eri kasvustojen ja kasvuvaiheiden hiilensidonnasta.

Mittauspisteitä toteutetaan tulevana kesänä mm. vilja-kerääjakasvi- sekä nurmilohkoilla. Viime vuoden tapaan sopimustuottajamme voivat seurata mittaus-tuloksia suoraan HKScanin kotisivuilta.

RAVINTEET TARKASTI KÄYTTÖÖN

Haasteet lannoitteiden ja muiden kasviraavinteiden saannissa ovat aiheuttaneet epävarmuutta koko maataloussektorilla. Tulevana kasvukautena kasvustolle annettavien ravinteiden optimaalinen käyttö on tästä syystä jopa aiempaa tärkeämmässä roolissa. Lannan hyödyntäminen eri kasvilajeille ja lohkoille kannattaa optimoida yhdessä lannoitteiden kanssa.

Valkuaiskasvien merkitys on edelleen kasvavassa tuontivalkuaisen mahdollisten saatavuusongelmien myötä. Myös vähemmän tyypeä sisältävät kierrätyslannoitteet voivat osoittautua taloudellisesti järkeväksi vaihtoehdoksi palkokasvien lannoitteena.

Yksinkertaisesta nollaruutu/ylilannoitusruutu-kokeesta on saatu hyviä kokemuksia erityisesti kasvuston työntarpeen arvioinnissa. Sadon optimoinnin ohella saavutetaan myös kustannussäästöjä tarkentuneen lannoituksen myötä. Usealla tilalla jo käytössä olevat satelliittiohjatut levityskalustot ovat tässä työssä tärkeässä roolissa.

Sadonkorjuun jälkeen onnistumista kannattaa arvioida ns. NUE-laskennalla. Sen avulla sadon valkuaispitoisuudesta voidaan arvioida, miten hyvin kasvi onnistui käyttämään sille annetut typpiravinteet.

Sopimustuottajamme voivat seurata mittaus-tuloksia suoraan HKScanin kotisivuilta.

KASVUKUNTO TURVAA SADON

Hyvässä kasvukunnossa oleva peltolohko tarjoaa parhaat mahdollisuudet myös tehokkaalle hiilensidonnalle. Pellon toimiva vesitalous osoittautui viime kasvukaudella monilla tiloilla avaintekijäksi sadon onnistumisessa.

Maaperän akuutteja tai pidemmän aikavälin peruskunnostustarpeita voidaan parhaiten arvioida laajan maaperäanalyysin avulla. Muokkaus- ja kylvötekniikoiden valinnalla voidaan hiilensidonnalle lisäksi myötä estää ravinnevalumia ja parantaa näin ravinteiden hyödyntämispotentiaalia.

Energian kallistuttua roimasti sian- ja naudanlannan hyödyntäminen bioenergian lähteenä kiinnostaa yhä useampaa. Tuotannon hiilijalanjälkeä bioenergia alentaa selvästi ja sillä saavutetaan muitakin ympäristöhötyjä. Biokaasulaitosinvestoinnin taloudellinen hyöty on aina arvioitava tapauskohtaisesti.

Vastuullisuuden merkitys kuluttajien ruokavalinnoissa kasvaa yhä. Ilmastokeskustelu on Ukrainan kriisin aikana ollut taka-alalla, mutta tarve työskennellä ympäristön hyväksi ei ole kadonnut.

Alkutuotannon osalta elämme haastavia aikoja ja tilanteen tasapainottamiseen ei ole olemassa selkeitä tai helppoja ratkaisuja. HKScan haluaa oman ympäristötyönsä kautta tarjota sopimustuottajille keinoja, joilla he voivat turvata kannattavan tuotannon myös tulevaisuudessa. ●

MTK:n maatalousjohtaja:

MAATALOUS ON OSA ILMASTORATKAISUA

Ilmastonmuutoskeskustelussa syyttävä sormi osoittaa usein alkutuotantoa ja ennen kaikkea kotieläintaloutta. Tehtyjä toimenpiteitä pidetään riittämättöminä ja tuottajia haluttomina muutoksiin.

”Ruokatuotanto aiheuttaa aina ilmastopäästöjä, sitä faktaa emme pääse pako. On kuitenkin hyvä muistaa, että maatalouden osuus Suomen päästöistä on vain 10 prosentin luokkaa. Tähän suhteutettuna maatalouden syyllistäminen tuntuu usein kohtuuttomalta”, painottaa MTK:n maatalousjohtaja Johan Åberg.

”Lisäksi on hyvä aina muistuttaa suomalaisen maataloustuotannon erityispiirteistä. Peltomaamme on nuorta verrattuna Keski-Euroopan pitkään viljeltyihin alueisiin ja sen osuus koko pinta-alastamme on pieni. Täällä tuotetaan runsaasti ilmastokannalta edullista nurmea ja kasvitautilanteemme on hyvä.”

Åberg muistuttaa myös maatalouden merkityksestä ilmastopäästötavoitteiden saavuttamisessa.

”Maataloustuotanto ei ole ongelma, vaan osa ratkaisua. Ilmastopolitiikan tulee turvata ruuantuotanto sekä kansallisessa että globaalissa mittakaavassa.”

Kuuntele koko Johan Åbergin haastattelu Sinetin Opi uutta -osiosta.

Pienet ternivasikat saavat juomaa 9 litraa päivässä. Vasikat kasvavat hyvin ja rehun hinta on kohdallaan. Eleanor Uotila seuraa juottokoneen täyttöä.

KOTIMAINEN JUOTTOREHU RAKENTAA HYVÄN KASVUN

Hyvät eväät, hyvin kuivitettu makuualue, raitis kuiva ilma ja tarkka hoito. Siinä ovat kouvolaisten Uotiloiden opit vasikoiden hyvälle kasvulle ja pienelle vasikkakuolleisuudelle.

TEKSTI: HARRI JALLI KUVAT: PEKKA ROUSI

SUKUPOLVENVAIHDOKSEN tehtyään Mikko Uotila hoiti muutaman vuoden lypsykarjaa, ja vuonna 2006 tuotantosuunta muuttui vasikkakasvatukseen. Seuraavan kymmenen vuoden aikana tuotantoon investoitiin reilusti ja urakointi tuli tilan toiseksi tukijalaksi.

Vuonna 2016 tilalla oli valmiina tilat kolmelle 40 vasikan juottoryhmälle ja kolmelle 80 teinin ryhmälle.

Urakointi oli jäänyt pois. Ja kun tuotanto oli saatu täyteen vauhtiin, iski pälvilsä. Rokotukset ja vasikkaliikenne saatiin kuntoon vähentämällä lähtötilojen määrää.

Ternit tulevat nyt kuudelta 60–250 lehmän tilalta, mikä on Uotiloiden mukaan parantanut myös vasikkaterveyttä.

”Tieteellistä näyttöä ei ole, mutta taudit ovat selvästi rauhoittuneet”, Susanna Uotila kuvaa. Ja kun vasikat tulevat samoilta tiloilta, tieto kulkee tilojen välillä ja vasikoitten laatu on parantunut.

ALKUHOITOON TARKAT NUOTIT

Jotta lypsykarjatilaja voidaan palvella hyvin, pitää vasikoita vastaanottaa lähes viikoittain. Juottamoissa on selkeä kierto. Yhtä osastoa täytetään kaksi viikkoa, jonka jälkeen vastaanotossa on viikon tauko. Kahdeksan viikon juoton jälkeen vasikat siirretään kylmään teinikasvatukseen. Väliviikko on työntäyteinen: viimeksi täytynyt terniryhmä nupoutetaan ja viimeksi tyhjentyneet juottamo pestään seuraavaa ryhmää varten valmiiksi.

Eläinten tarkkailu ja sairaiden vasikoiden löytäminen on tärkeää. Heti tultuaan ternivasikat opastetaan juottokioskille ja samalla mitataan kuume. Nupoutuksen jälkeen kaikilta ryhmän vasikoilta mitataan kuume kahden päivän välein.

Jos kuumetta on, annetaan pitkävaikutteinen kipulääke. Jos kuume ei laske tai vasikalla on selviä hengitystieinfektion oireita, hoitona on antibiootti.

Käsittelyä varten on aitoja, ja niistä tehtyä käytävää pitkin 40 vasikan kuumeen mittaus ja tietojen kirjaus vie vain 40 minuuttia. Kuumeen mittausta jatketaan, kunnes todetaan tilanteen olevan niin hyvä, että tarkkailu voidaan hoitaa muuten.

LAADUKASTA JUOMAA JA APETTA

Juottorehuna Uotilassa on aina käytetty Starttia, nyt Startti Maitojuomaa.

”Nykyinen rehu toimii paremmin kuin vanha, juottokoneeseen ei kerry rasvaa samalla tavalla”, Uotilat kertovat.

Juottokausi on 50 päivää. Ensimmäiset 25 päivää päivän annos on 9 litraa ja sen jälkeen 14 päivän aikana määrä vähenee 6 litraan. 11 viimeisen päivän aikana annos vähenee edelleen ja putoaa lopulta nolnaan. Juomarehua kuluu reilu 40 kg/vasikka. Mikko ja Susanna pitävät kotimaista rehua parhaana vaihtoehtona monesta syystä.

”Vasikat kasvavat hyvin ja hintakin on kohdallaan, lisäksi näemme koko ketjun toimivuuden ja vastuullisuuden tärkeinä.”

Myyntipäällikkö Tuomo Linnakallio Valiolta ei voi kuin olla samaa mieltä.

”Startti-juomarehujen myynti on ollut hyvä ja viime vuonna tehtiin myyntiennätys. Toimitusvarmuus on ollut hyvä ja asiakaspalaute positiivista.”

Väki- ja korsirehun tilalla on tämän talven ollut olkipohjainen seosrehu, jota vasikat saavat vapaasti koko juottokauden. Ape tehdään kahden viikon välein. Kokemukset vasikka-appeesta ja vuokratusta vaakaruuvaunusta ovat hyvät.

Juottokauden lopussa tarjolla on myös säilörehua, jonka päälle ripotellaan täysrehua. Teinilässä nautat ruokitetaan Mulli 1:llä ja säilörehulla.

Tuotantotulokset ovat Uotilassa olleet aina kohdallaan. Vuonna 2020 sonnivasikoiden päiväkasvu oli keskimäärin 1101 grammaa ja viime vuonna 1080 grammaa. Myös lehmävasikat, joita on 25–35 prosenttia, kasvoivat noin kilon päivässä. Kuolleisuus on kolme vuotta pysynyt noin 1,5 prosentissa ja teineillä alle prosentissa.

Tilan kehittäminen ei Uotilassa pysähdy koskaan. Susanna valmistui amk-agrologiksi Mustialasta 2017 ja Mikko aloitti agrologin opinnot samassa paikassa viime syksynä. Ensi kesänä rakennetaan lantala ja tulevaisuudessa suunnitelmassa on kiinteä apesekoitin uuteen rehukeskukseen. ●

Laadukkaan juomarehun rinnalla vasikat saavat heinää ja vapaasti seosrehua, joka tehdään Mulli Ykkösestä, seosmelassista ja oljesta. Hyvillä eväillä vasikat kasvavat kilon päivässä, Mikko Uotila kertoo.

Ilkka Uusitalo johtaa LSO Osuuskunnan hallitusta

LSO Osuuskunnan hallituksen tuore puheenjohtaja Ilkka Uusitalo on kolmannen polven vaikuttaja tuottaja ja osuustoimintakentässä.

TEKSTI: VEIKKO KEMPPI

UUDENTALON TILA Salon Kiikalassa on yksi Kari-niemen kotitiloista. Ilkka ja Päivi Uusitalon isännöimällä Nalkin tilalla on kasvatettu kananpoikia vuodesta 1976. Vanhaa vaalien kunnostettu Nalkki on yksi Suomen hienoimmista maatalousympäristöistä ja sen isäntäperheen kasvat ovat tulleet kuluttajillekin tutuiksi muun muassa Kariniemen kana- tuotepakkausten tilaesittelyistä.

Kysyimme, mitä mieltä Ilkka on lihantuotannon tilasta ja näkymistä.

MISTÄ RATKAISU KANNATTAVUUSKRIISIIN?
Kustannukset ovat nousseet rajusti ja tuottajahintojen korotstarve on historiallisen suuri.

”Olemme vedenjakajalla. Kannattavuus on nyt saatava kuntoon tai ruokaturva ja huoltovarmuus vaarantuvat”, Ilkka toteaa.

Koko suomalaisen ruokaketjun on yhdessä kannettava vastuunsa tilanteen korjaamisesta. Ketjun kaikilla toimijoilla on oikeus asialliseen korvaukseen tehdystä työstä ja otetusta riskistä.

”Yksinkertaisesti markkinasta pitää saada reilusti lisää hintaa. Ruokaa ei voi enää tuottaa tappiolla”, Ilkka painottaa.

”Myös ruuantuotannon kustannuksia pitää karsia sääntelyä poistamalla ja verotusta keventämällä. Tukipolitiikalla ja pääoman saatavuudella tulee kannustaa aktiivituotannon kehittämistä. Suomalaista ruokaturvaa edistetään myös siirtymällä julkisissa hankinnoissa kattavasti kotimaisiin raaka-aineisiin.”

MIKÄ ON TUOTTAJAOMISTUKSEN MERKITYS?

”Nyt jos koskaan tuottajaomistajuudella on merkitystä. On iso juttu, että suomalaiset lihantuottajat käyttävät pääomistajan valtaa HKScanissa, yhdessä Pohjois-Euroopan isoimmista lihataloista. Tämä on vuosien varrella mahdollistanut pitkäjänteiset investoinnit kotimaassa tapahtuvaan lihan tuotantoon ja jalostukseen.”

”Olemme tiloillamme kehittäneet vastuullisen tuotantotapamme yhdessä yhtiön ammattilaisten kanssa. Tuottajaomistajat ovat myös vakuuttavampia

Kuva: Ronni Lehtinen

suomalaisen kotieläintuotannon puolestapuhujia. Tärkein tehtävämme on varmistaa alkutuotannon kannattavuus, kehittyminen ja jatkuvuus nyt ja tulevaisuudessa.”

MILLAISENA NÄET SUOMALAISEN LIHANTUOTANNON TULEVAISUUDEN?

”Kun kustannuskriisi on saatu selätettyä ja ruokaketjun tulonjako on reilumpi, meillä on paljon hyödynnettäviä vahvuuksia”, sanoo Ilkka.

”Meillä on Euroopan puhtain maa, vesi ja ympäristö. Lähellä kuluttajaa tuottamamme liha on turvallista, puhdasta ja sen alkuperä tiedetään. Korkeat laatuvaatimukset ja valvonta takaavat koko ketjun toimivuuden. Naudat hyödyntävät valoisian kesän tuottamat, muille käyttökeltvottomat nurmirehut. Maidon ja lihantuotannon tiivis yhteys alentaa entisestään ilmastovaikutuksia.”

”Kotieläintuotanto on myös osa kasvavaa kiertotaloutta, johon lanta tärkeänä kuuluu. Uusiutuvan energian käyttö on yleistä ja sen osuus kasvaa”, Ilkka painottaa.

Hän muistuttaa myös, että eläinten terveys meillä on maailman kärkeä. Siat ja siipikarja kasvavat kotimaisella viljalla. Lintujen nokkia tai sikojen sapa-roita ei tyypistetä.

”Meillä on suomalaisessa kotieläintuotannossa vahvuuksia, joista ponnistaa.” ●

Puhdas maaperä ja runsaat vesivarat sekä terveet kotieläimet ovat suomalaisen ruoantuotannon vahvuuksia, Ilkka Uusitalo sanoo.

TILA
Nalkin tila Salon Kiikalassa, ostettu sukuun 1972

LSO Osuuskunnan jäsen vuodesta 1976

TUOTANTO
Broilerinkasvatuspaikkoja 85 000. Peltoa 230 ha. Tuloja myös metsästä, maanainesten myynnistä ja kiinteistöjen vuokrauksesta.

TYÖVOIMA
3 palkattua työntekijää

KARINETTI AVATTU

Broilerituottajien sähköinen kasvatuspäiväkirja Karinetti avattiin tuottajille 9.3.2022. Päiväkirja pitää sisällään normaalin tuotantoseurannan ja sen kautta tuottaja pystyy tekemään HKScanille ja hautomolle kasvatuksen aikaiset tarvittavat ilmoitukset sekä lähettämään ketjuinformaatiotiedot teurastamolle. Jatkossa Karinetti sisältää lisäksi muun muassa tuotannonseuranta-raportointia tuottajan suuntaan. Karinetti käyttäjäkoulutuksia järjestetään kahden viikon välein, lisäksi pidetään Teams-tukitunteja tarpeen mukaan.

Kuva: Raila Aaltonen

TARIKKO ARVIOI TAUTIRISKIÄ

Eläinten terveys ETT ry ry:n hallinnoimassa Tarikko - broileritilojen tautiriskien kartoitus ja hallinta -hankkeessa (1.11.2021-31.08.2022) tehdään Biocheck. UGent- tautisuojausarvioita suomalaisille broileritiloille.

Hankkeen tarkoituksena on kartoittaa tautisuojausarvioita tilakäynnin Suomen broilerikasvatusmaissa; mitä hyviä toimintatapoja meillä jo on ja onko jotakin, mitä voisimme tehdä suojautuaksemme entistä paremmin tämän päivän uhilta, kuten lintuinfluenssalta ja salmonellalta.

Kartoituskäynti kestää noin 2-3 tuntia, minkä aikana tehdään lyhyt kierros tautisulussa ja rakennusten ulkopuolella sekä vastataan joukkoon kysymyksiä tautisuojaustoimenpiteistä. Arviointien tuloksia hyödynnetään tautisuojausparantamiseen ja vertailuun pito-paikkojen välillä. Hankkeen tilakäynnit toteutetaan maksutta.

Lue lisää: <https://www.ett.fi/hankeet/tarikko/>

SIKAVAN HYVINVOINTI-INDEKSI MONIPUOLISTUI

Suomalaisten sikatilojen hyvinvointia on mitattu ja seurattu indeksin avulla vuodesta 2018. Eläinlääkäriin säännöllisesti tilalta keräämän tiedon avulla laskettu indeksi auttaa tuottajaa seuraamaan sekä äkillisiä muutoksia että pitkän aikavälin kehitystä sikalassaan.

Sikavan hyvinvointi-indeksi perustuu sikojen ympäristön ja olosuhteiden laatuun sekä terveydestä ja käyttäytymisestä kertoviin indikaattoreihin. Ympäristöä ja olosuhteita arvioidaan tällä hetkellä kuuden, käyttäytymistä kolmen ja terveyttä 11 indikaattorin avulla, jotka vaihtelevat hieman eri

eläinryhmissä. indeksi perustuu virhepisteisiin, mutta vuoden 2022 alusta alkaen indeksiin on lisätty erityisen hyvistä olosuhteista kertovia tekijöitä lisäpisteinä.

Sikavan hyvinvointi-indeksiin sisällytettiin sikojen käyttäytymistä havainnoivia mittareita ja hyvinvointitasojen (hyvä, mahdollisesti kehitettävää, parannettavaa) väliset raja-arvot asetettiin kiinteiksi. Vapaaimeydestä ja runsaasti kuivitetusta makuualustasta saa lisäpisteitä, jos hyvinvointi-indeksi on tilalla hyvällä tasolla.

Lähde: Eläinten terveys ETT ry

HYVINVOINTI-INDEKSI SIKAVASSA

YHTEYSTIEDOT

NAUDAN ASiantuntijat

Sami-Jussi Talpila	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 515 1373
Jari Partala	kenttäpäällikkö	040 573 3442
Hanne Sainio	aluevastaava	050 414 6172
Hannu Auranava	aluevastaava	0400 304 373
Herkko Tynnyrinen	aluevastaava	0400 373 581
Jaakko Seppänen	aluevastaava	0400 153 723
Jouni Koppi	aluevastaava	0400 302 481
Juha Lindholm	aluevastaava	0400 383 271
Katja Vättö	aluevastaava	040 865 2270
Kimmo Hämäläinen	aluevastaava	040 725 1934
Marko Pudas	aluevastaava	0400 382 288
Leena Pernu	aluevastaava	050 594 69 83
Nina Vanhapelto	aluevastaava	040 831 4475
Pasi Kaunistoinen	aluevastaava	0400 314 563
Rauno Pudas	aluevastaava	0400 388 387
Risto Ansas	aluevastaava	0400 926 620
Harri Jalli	vanhempi asiantuntija	040 772 1991
Heidi Härtel	terveydenhuoltoeläinlääkäri	040 823 2076
Jukka Kinnunen	myyntipäällikkö, rehut	040 521 9516
Päivi Anttila	asiantuntija, emolehmätuotanto	050 5253 631

NAUDAN KULJETUSSUUNNITTELU

Nautailmoitukset ja kuljetussuunnittelu	010 570 1810
Vasikkavälitys	010 570 1813

BROILERIN ASiantuntijat

Jarmo Seikola	hankinta- ja kehityspäällikkö	040 527 0339
Eija Talvio	asiantuntija, ruokinta	050 502 8210
Carmela Rosu	terveydenhuoltoeläinlääkäri	050 346 3775
Marjut Lehtinen	alkutuotannon neuvoja	0400 350 492

BROILERIN KULJETUSSUUNNITTELU JA OHJAUS

Kati Jussila	kuljetussuunnittelija	050 4141 928
Anu Leino	suunnittelija	040 550 8454

SIA N ASiantuntijat

Olli Paakkala	hankinta- ja kehityspäällikkö	0400 521 709
Esa Heikkilä	kenttäpäällikkö	0400 303 854
Antti Ylöstalo	aluevastaava	0400 716 717
Elina Välimäki	terveydenhuoltoeläinlääkäri	050 414 1930
Jan Vuigts	asiantuntija, porsastuotanto	0400 868 664
Mikko Jokipii	rehumyynti	050 572 9357
Riitta Pietilä	asiantuntija, lihasikatuotanto	050 413 1474
Sanna Laine (Finnpig)	uudiseläinmyyjä	0400 611 310
Ulla Ketola	asiantuntija, tuotannonseuranta	0400 420 898

SIA N KULJETUSSUUNNITTELU

Sikojen kuljetussuunnittelu, teuraat	010 570 1812
Porsasvälitys	040 652 9376

TILITYS JA LASKUTUS

Sika, nauta (klo 9-15)	010 570 1715
Broileri	010 570 5211
Rehut	010 570 1716
Osuuskunta, jäsenasiat	010 570 1715
	tilitys@hkscan.com

AGROFOOD ECOSYSTEM®

Ulf Jahnsson, johtaja, alkutuotannon strategia	0400 784 193
Heikki Aro, tutkimuspäällikkö	050 593 9393
Aira Harju, kehityspäällikkö	050 395 2028

MUUT

Veli-Matti Jäppilä, hankintajohtaja	040 052 2692
Juha Levonen, talous- ja kehityspäällikkö	040 535 7908
Heikki Yrjölä, kuljetuspäällikkö	040 647 3787
Mikaela Chaigneau, viestintävastaava	050 414 1918

Sinetti-tunnukset	tuottajapalvelu@hkscan.com
Tuottajamymäläkortit	elainhankinta@hkscan.com

YHTEYSHENKILÖT ALUEITTAIN:

www.hkscanagri.fi/ota-yhteytta